

Archeologen leggen middeleeuwse motte bloot

[Lees voor](#)

27 maart 2025

Archeologen hebben in Ieper de restanten van een middeleeuws domein ontdekt: een motte met een muur en een gracht die tot de 12de eeuw een verblijfplaats was voor de graven van Vlaanderen. Het is voor het eerst dat resten van dicht bij het ontstaan van Ieper opgegraven worden. Ze laten zien hoe Ieper in de middeleeuwen na Brugge en Gent de belangrijkste stad van ons graafschap was - en één van de grootste industriesteden van Europa.

Op de plaats waar eind dit jaar de vernieuwde Carrefour in Ieper moet openen, graven archeologen momenteel naar de oorsprong van de stad. Ze hebben daarbij nu de restanten blootgelegd van het middeleeuwse grafelijk domein, waarrond de stad is ontstaan. Concreet zijn er op het terrein aan het Vandenpeereboomplein tot nu toe al resten gevonden van de mottegracht en de keermuur rond de opgeworpen heuvel. Dit domein was de verblijfplaats van de Graaf van Vlaanderen in Ieper van bij de oorsprong tot ca. 1130.

Na de sloop van de huidige Carrefour en de bovenliggende appartementen in opdracht van Ypstar BV eind vorig jaar, wordt sinds januari 2025 een archeologisch traject doorlopen. Dit wordt uitgevoerd door Group Van Vooren nv, met ondersteuning van Hembyse Archeologie bv.

Grafelijk Domein

De verwachtingen waren al van bij de start hooggespannen. Want uit de schaarse historische bronnen uit de 14de eeuw van Ieper weten we dat voor de ingang van de Sint-Maartenskerk sprake is van een 'wal' en een 'mote'. Tot op vandaag heet het straatje langs het opgravingsterrein daarom het Wallestraatje.

Dit is een verwijzing naar het grafelijk domein, waaruit later de grootstad Ieper zou groeien. De Graaf van Vlaanderen had in verschillende steden in het graafschap een verblijfplaats, waarvan de Burg in Brugge en het Gravensteen in Gent de belangrijkste zijn. Daarnaast waren er ook domeinen in o.a. Kortrijk, Veurne, Rijsel en dus ook Ieper, dat na Gent en Brugge de belangrijkste stad van het graafschap zou worden.

Aangezien het grafelijk domein zich in de loop van de 12de eeuw na de moord op graaf Karel De Goede en de daaropvolgende opvolgingsstrijd naar het Zaalhof verplaatste, is het een unieke kans om de vroegste fases van zo'n domein te kunnen opgraven.

Een gracht, een heuvel, een muur

Hoe zag zo'n domein er dan uit? Het gaat om een kunstmatige heuvel van opgehoopte aarde met een brede gracht omheen, in de archeologische wereld bekend als een motte. Daarnaast was er nog een tweede gracht rond een vaak iets groter terrein, waar een kapel verscheen en andere gebouwen (muntplaats, graanschuur...) om de handel en wandel van de graaf te ondersteunen, het zogenaamde neerhof. In Ieper is dat het terrein rond de Sint-Maartenskerk. Op de opgraving is nu een deel van de mottegracht en de motte blootgelegd. De gracht heeft een breedte van ca. 15 meter.

De gracht is na de opgave van het domein in de 12de eeuw in verschillende fases opgevuld. Aan de hand van het vondstmateriaal in de verschillende lagen kunnen we nu de datering van die opvulling gaan onderzoeken en nagaan wanneer het terrein nadien terug bewoonbaar was voor gewone stadswoningen in Ieper. In de bovenste lagen zijn woningen opgegraven die voorlopig te dateren zijn van de 15de tot de 19de eeuw.

Zeer interessant is de vondst van een muur in ijzerzandsteen (afb. 1) op de grens van de gracht en de motte. Mogelijk gaat het om de fundering van de verdedigingsmuur rond de woonplaats van de Graaf.

De diameter van de motte zelf is momenteel nog niet te berekenen. En het onderzoek op dit deel van het terrein moet nog grotendeels van start gaan. Dankzij doctoraatsstudent Lennert Lapeere van de UGent weten we dat er op het einde van de 13de eeuw sprake is van een kelder op de motte. Aangezien de heuvel zelf in latere periodes zal zijn afgegraven, zijn funderingen, een waterput of deze mogelijke kelder de enige resten die we kunnen verwachten van de woning van de Graaf. En die hopen we in de komende 2 weken aan te treffen.

Spectaculaire vondsten

Dankzij de uitstekende samenwerking tussen het archeologisch bedrijf en de vrijwillige metaaldetectoristen van Metaalstrijd, leverde de archeologische site al heel wat mooie en interessante metalen vondsten op. Deze zitten vooral in de grond waarmee de mottegracht werd opgevuld. Het gaat om munten, gespfragmenten, speelgoed, insignes... Ze geven samen met de andere vondsten een eerste indicatie naar datering, maar ook een mooi beeld op het dagelijkse leven van de leperling in die vroege periode van de stad.